

Internovas

Informativo electronic del UBI

Julio 2008 Nro. 150

INTERLINGUA – Communication sin frontieras. Comprensibile immediateente per un milliardo de anglo-romanofonos ! Apprender linguas es cultura, saper interlingua es evolution. Sito eletronic del UBI: www.interlingua.org.br

Messages de salutation al Incontro Nordic

Le Presidente del UBI, Emerson Costa, inviava le sequente message de salutation:

“Belém, Pará, Brasil, le 1me de julio 2008.

Ancora un vice le membros del organisationes pro Interlingua de Svedia, Danmark, Norvegia e Finlandia e visitantes de altere paises se incontra in lo que ja pote esser considerate un ver tradition nordic.

Que durante iste cinque dies vos frue de vostre sojorno in le citate de Linköping, e que Linköping gaudie de iste convergentia de bon personas, reunite in spirito de amicitate, harmonia e collaboration, conversante in, e tractante de, un lingua differente ... mais non in toto estranie.

Nos vos congratula e vos desira bon successo in vostre activitates !”

Le Redactor inviava le sequente message:

Car interlinguistas nordic;

In nomine de tote brasilianos e anque de tote americanos del sud io vole salutar vostre incontro nordic con desiro de plen successo.

Que le divulgation de interlingua in terras nordic se expande e le uso practic de interlingua cresce sempre.

Salutes del continente sudamerican.

Ecce le salutation pro le Prime Incontro German:

Car interlinguistas german;

In nomine de tote brasilianos e anque de tote sudamericanos io vole salutar vostre prime Incontro German con desiros de plen successo.

Que le divulgation de interlingua in terras german cresce sempre e le uso practic de interlingua, anque.

Salutes del continente sudamerican.

Brasil maritime

Brasil controla oficialmente um territorio maritime de 3,6 millones de kilometros quadrate. In ille pecia de mar, denominate Zona Economic Exclusive, le pais monitora et orienta le traffico de imbarcationes et ha derecto exclusive de recerca et exploration commercial del ressources existente in le aque et in le subsolo (petroleo), gas natural, fructos del mar, etc.

Le limites actual del zona esseva definite al Convention del NU super Derecto Maritime et solo valeva in 1994. Ma desde 2004, Brasil lucta pro le ampliation de nostre dominios, augmentante nostre zona ad 4,5 millones de km².

Ultra derectos de soveranitate et exploracion, Brasil há deberes maritima que va ultra su zona; omne paises que há litoral son obligate ad prestar salvamento a um area determinate per le NU. Le area de salvamento brasili coperi 6,4 millones de km² e le litoral brasili possede circa 4.600 km de extension.

Fonte: Revista Mundo Estranho, ed. 72, feb 08
Trad.: Gibrail W. Caon, Lages – SC.

Antibioticos ... solo per medico !

In le menses de hiberno, con le basse temperaturas et remanentia per plus tempore in ambientes clause (al minus in le sud brasili), il es plus sovente le incidentia del infection cruciate inter personas, sicut le amygdalites, otites et le sinusitis.

Le incommodation que ille maladias produce in infantes porta multe parentes ad recurrer ad medicaciones symptomatic inadequate, que pote retardar le cura o producer effectos inverse al que se intende.

Secundo indication medical, solmente circa 15% del amygdalitis con pus exige le usage de antibioticos.

In le altere 85% del casos, amygdalitis generalmente son de origine viral et non ha besonio de antibioticos.

In tote situationes, le diagnostico facte per un laico pote esser pericolose. Igitur, semper il es importante cercar un servicio medical, ubi se determinara le origine del maladia.

Plure infantes prende antibioticos sin besonio, multe non los prende et multes ancora lo prende de sorta erronee, per un periodo inferior al recommendate o in le dosage incorrecte.

Fonte: jornal correio lageano, 27 de junio 2008

Paises sudamerican supprime uso de passaporto pro tourista.

Touristas chilean, peruan, bolivian, colombian, ecuadorian e venezuelan potera circular liberemente intra le paises del MERCOSUD solmente portante su carta de identification, e vice versa.

Un accordo era signate in le Consilio del Mercato Commun e annunciate durante le 35te Summitate del Chefs de Stato reunite in le urbe argentinian San Miguel de Tucumán.

Le passporto jam era dispensabile pro circulation de touristas inter le paises del blocco – Argentina, Brasil, Uruguay e Paraguay.

Secundo le Director del Departimento MERCOSUD del Ministerio Brasilian de Relationes Exterior, Bruno Bath, le accordo non depende del approbation parlamentari. Il suffice actos bureaucratic juncte al autoritates de immigration de cata pais.

Fonte: jornal Folha de S. Paulo, 01 jul 08

Le nomines del menses

Usque al prime seculo a. Ch., le calendario roman habeva solo 10 menses con 355 dies.

JANUARIO – le nomine se origina de Jano, deo roman con duo facies et un sorta de “portiero celestial”. Le parola latin “ianua” significa – porta, et le mense de januario representa justo le entrata ad un nove comenciamiento, un nove anno.

FEBRUARIO – veni del latino “februm” que significa “purificar”. Basate etiam in un ritual de purification roman appellate – februa – que eveniva semper in le 15tie die de ille mense in le ancian calendario create per le romanos.

MARTIO – le inspiration esseva le deo del guerra Marte – le nomine del mense era “martius”, quando martio aperiva le anno in le prime calendario roman. In le hemispherio nord, ille periodo corresponde ad primavera, epocha del comenciamiento del campanias militar.

APRIL – il existe duo versiones: un es que le mense veni del verbo “aperire”, lo que memorarea le primavera et le nascentia del flores. Le altere veni ab un commemoration sacre, “aprilis”, facite in honor del dea Venus.

MAIO – nomine bastae in celebrations que honorava duo deessas roman identificate al primavera et le crescentia del plantas et flores, Maia et Flora. Le celebrations occurreva al initio de iste mense.

JUNIO – altere mense ubi exite divergentias super le origine del nomine. Un version appuncta que il serea un homage ad Juno, deessa roman protector del familia et del partos. Altere theoria dice que illo se origina del nomine del clan roman appellate – Junius.

JULIO – in le prime calendario roman era appellate – quintilis – nam era le quinte mense del anno. Seculos postea, in le anno 44 a.C., illo esseva rebaptisate in honor ad Julius Cæsare, quid esseva assassinate.

AUGUSTO – como era le sexte mense in le ancian calendario roman, illo recipeva le nomine – sextilis. Anque esseva rebaptisate pro render homage al altere leader, Augustus, qui deveniva le prime imperator roman.

Fonte: Revista Mundo Estranho, ed. 76, jun 2008.

Traduction: Gibrail W Caon, Lages – SC.

“SS” – non “ç”.

Le burgomaestro del urbe brasilian Foz do Iguaçu, Paulo Mac Donald Ghisi, diceva que illes es decidite a signar projecto de lege jam approbate per Camara Municipal que altera le graphia del nomine urban – IGUASSU, in vice del actual “Iguaçu”.

Secundo le deputato autor del projecto, *turismo es prejudiciale a causa del difficultate que le littera portugese – Ç – crea in le recercas electronic in internet. In ultra existe 146 paises in le mundo que non accepta le littera – “c cedilla” in lor alphabets.*

In espaniol iste littera es comunmente reimplaciate per – Z, qui ha le mesme pronunciation de “ss”.

Foz do Iguassu es situate in le triple frontiera, inter Brasil, Argentina e Paraguay e ha 258.000 habitantes. Le urbe es distante circa 630 km del capital Curitiba.

Secundo Professora Ligia Negri, del Departimento de Linguistica, Litteras Classic e Vernaculari del Universitate Federal de Paraná, *pro tentar facilisar le vita de altere touristas estranier, uno va difficultar le vita de citatano qui convive al actual graphia, sin problemas. Le cambio es un grande error*, affirma illa.

Fonte: Jornal online Folha de S.Paulo, 7/jul

Nove lumine sur le guerra de Paraguay

Ab le annos 1970, il ganiava spacio le interpretation de que le imperialismo anglese esseva le causa del Guerra de Paraguay, occurrite inter decembre 1864 usque junio 1870.

Secundo iste pensatores, le throno britannic haberea utilitate le Imperio Brasilian et Argentina pro destruer un suppose modello de disveloppamento paraguayan, industrialisante et authonome, quenon se submitteva al commandos de Anglaterra.

Studios disveloppate ab le decada 1980 revela un panorama assatis distincte; le origines del conflicto, monstra illos, se trova in le processo de construction et consolidation del Statos National del Riviera Plata et non in le pression interne del angleses.

Le interpretation imperialista presentava le societate paraguayan del pre-guerra como avantiate, chefiate per Solano López, un governante autoritari, ma preoccupate al ben-esser de su populo. Nihil plus distante del realitate.

Paraguay habeva economia agricole, retardate; in illo il habeva sclavitude african, benque diminute et López era movite per logica del dictatores: lo de mantener se in le poter.

Altere mythos que se atterava esseva le rivalitate imaginari inter Paraguay et Anglaterra; in realitate, le governamento paraguayan manteneva bon relationes con le angleses, ubi, desde le fin del annos 1850, contractava technicos pro modernisar su installationes militar.

Vermente, era Brasil que habeva atrictos con Anglaterra, in le qual rumpeva relationes diplomatic in maio 1863 et illos solo se

restabliva in septembre 1865, menses post le comenciamiento del conflicto.

Paraguay et Uruguay de un latere. Brasil et Argentina de altere. Il esseva armate le contexto geopolitic que disvelopparea le guerra, lassante clar le pesos del problemas interne del Riviera del Plata durante le conflicto.

Fonte: Revista Nossa História 13, nov 2004.
Traduction: Gibrail W Caon, Lages – SC.

G7 se reunii in Japon

Le gruppo del septe paises le plus ric e disveloppate (+ Russia) se reuniva in Japon, Insula Hokkaido.

Presidente francese, N. Sarkozy suggeriva le entrata e participation de paises *emergente* como Brasil, India, China, Sudafrica , Australia e Mexico.

Tamen, le premier italiano, S. Berlusconi insimul con Presidente american, G. Bush, refusava iste proposition. Secundo illes, le gruppo debe mantener se sin expansion. *Illes non vole divider le poter e le decisiones, malgrado que illes se senti le proprietarios del planeta !!*

Le Presidente brasilian era invitare e participava pro defender le uso de biocombustibles, in le caso brasilian alcohol ethanol extrahite ab cane de sucro.

Fonte: Revista Veja, 06 julio
Commentos: Le Redactor

Le vita del aristocracia anglese durante le annos del Raj Britannic del 1930s.

Autor: P J Wodehouse
Traduction: R. Sorfleet, Canada.

Le village somnolente de Market Blandings intoccate per le progresso moderne ... le ecclesia es norman e le habitantes paleozoic. Un gruppo de imbecilles critante *HEIL* in le stratas de Lonon non es 'le voce del populo'; illes dice – reguarda le asino in le pantalones nigre de football.

Le reimplaciamento del 27.000 de via feree [*per un governo fascista*] potera esser pagate per le trnasporto plus efficace de bestiales. Le oves pote star lateralmente.

Ille non se resembla un homine de affaires scotese ma un automobile passante un pial de fena. Como un detectivo, vos non poterea detectar un tambur de basso in un cabina de telephono.

Le sport de chassa depende de qual parte del fusil que on se trova.

Esque alicuno ha jammas vidite un critico de drama durante le die ? Certe no. Illes se apare al nocte, pro facer le mal.

Jeeves prendeva mi calcetas violeta del tiratorio como un vegan qui ha discoperite un eruca in le salata.

A mi filia Leonora sin cuje sympathia e incoragiamento incessante iste libro poterea esser completite in un medietate del tempore.

Probabilmente ille ha jam essite mangiate per ursos como le infantes qui derideva le propheta Elisha.

Su honor era un homine qui era versate in su pantalones e qui ha oblidate de dicer 'cessar'

Esque vos ha audite del collegio de Market Snodsbury ? Jammas. Illo es un collegio de Market Snodsbury.

Io va continuar como antea como le serpente surde. Le plus on pipava; le minus illo dansava.

Ille trovava un anate de banio lassate per un juvено; e depois dece minutias de jocar con illo, ille sortiva del banio rejuvenate.

Oh, io non lo sapeva ! Il non ha multo que vos sape.

Su apparentia era deceptive tanto que le pompas funebre comenciarea le preparation del corpore a prime vista.

Ille se levava e comenciava a marchar in le camera como un leon in le zoo que habente audite le gong de cena, sperava que le custode non lo habeva oblidate.

Io me va, se va quo ?

Al jardin del cucina pro necar me.

Non sia un asino.

Io non es un asino ... esque io es un asino, Jeeves ? Possibilmente un po'injustificate, Senior.

Necar me ?

Si; Senior.

Vos pensa generalmente que io deberea necar me ?

Io non lo advoca, Senior.

Multo ben, Jeeves, lo accepta vostre decision.

Post tosto, il sera incommode que Sra. Travers trova un corpore flottante in su stagno.

Illa se apare como un tomate luctante pro expessar se.

Bertie, esque tu lege Tennyson ?

No, non si possibile.

Oh, Bracepeth, diceva le filia, su voce tremablante, proque vos non ha necu moneta ? Solmente si tu ha mesmo UN POO' – assatis pro un apartamento in Mayfair, un parve loco in le campania e duo bon autos e un villa del sud de Francia, e un poco de piscar in un fluvio decente pro tructas. Io riscarea toto pro le amor ....

Ille era un inspiration. Plus de 2,5 m de talia; e vestite de plaid, 2m de largor. Si le Natura habeva le intention de crear un gorilla, e pois se arrestava.

Il ha momentos, Jeeves, quando on se posa le question esque le pantalones es importante. Tal humor va passar, Senior. De lo que on pote dicer del Victorianos, pauches haberea debite confider a un trulla e briccas.

Le jentaculo era preparate per le domestica de culina qui usava le politica de terra ardite sur le bacon de nove.

E usque al distantia il habeva amitas, un mar surgente de amitas, grandes, curtes, grasses, magres, e un amita conversante si basse que necuno faceva le attention.

E il ha occasiones quando Amita crita Amita como mastodontes mugiente trans un palude primeval.

Sur le morte de AB Spottsworth durante un safari in Africa oriental: ille pensava que le lion era morte, ma le lion non pensava assi.

Ante mi oculos ille se disiccava como un calcetta humide.

Io non sape si vos ha vidite un tigre in le junglo (foreste) saltante sur le dorso de un fauna minor como un natator preparante a immerger se le piscina. Probabilmente no, e io non plus.

Supponer que vostre Amita Dahlia legeva in le jornal de matino que vos vadeva executar (esser fusilate) al alba .... Impossibile, io non me leva si tosto.

Io te detesta, io te detesta, diceva Madeline. Un cosa que io non pensava era dicite salvo in le secunde acto de un commedia musical. Su aspecto era de alicuno cercante un fuga de gas con un candella alluminate. Un medietate del mundo non sape como vive le altere 75%.

UBI – União Brasileira pró Interlíngua
www.interlingua.org.br

A UBI é uma associação cultural sem fins lucrativos, juridicamente registrada e fundada em 28 de julho de 1990. Tem por finalidades ensinar e divulgar a interlíngua no Brasil.

Redator deste número:
Ramiro B. de Castro
ramiro.castro@pa.trf1.gov.br
Fone: (91) 3711—4200.

Informativo oficial da UBI.
Fundado em janeiro de 1990.